

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

Protokolant Kinga Sternik

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry
w sprawie **M. S.**

obwinionego z art.10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018r. o ograniczeniu handlu
w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 28 maja 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść

od postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 29 listopada 2023 r., sygn. akt V Kz 1728/23,

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Wejherowie

z dnia 2 października 2023 r., sygn. akt II W 241/23,

**uchyla zaskarżone postanowienie i utrzymane nim w mocy
postanowienie Sądu Rejonowego i sprawę przekazuje do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wejherowie.**

Jerzy Grubba

Kazimierz Klugiewicz

Jarosław Matras

UZASADNIENIE

M. S. stanął pod zarzutami tego, że:

1. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P.,
ul. P., w P. w dniu 5.06.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz

wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikom E. M. , W. L. K. W.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art. 10 ust. 1. ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936)

2. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P. , ul. P.1., w P. w dniu 12.06.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikowi M. M.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936)

3. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P. , ul. P.1., w P. w dniu 19.06.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikom M. D. , M. D. 1, M. M.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936)

4. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P. , ul. P.1., w P. w dniu 10.07.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikom E. M. , M. D. 1, M. A. , W. L.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o

ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936)

5. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P. , ul. P.1., w P. w dniu 17.07.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikom M. D. , K. W.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936)

6. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P. , ul. P.1., w P. w dniu 31.07.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikowi M. M.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936)

7. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P. , ul. P.1., w P. w dniu 07.08.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikom E. M. , M. D. 1, M. A.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936)

8. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P. , ul. P.1., w P. w dniu 14.08.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz

wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikom M. D. , W. L. K. W.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936)

9. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P. , ul. P.1., w P. w dniu 21.08.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikowi M. M.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936)

10. działając jako Prezes Zarządu A. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, P. , ul. P.1., w P. w dniu 25.09.2022r. (niedziela), wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierzył wykonywanie pracy pracownikom P. S. , W. P. , M. J. oraz zleceniobiorcy B. A.

tj. o popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936).

Sąd Rejonowy w Wejherowie postanowieniem z dnia 2 października 2023r. w sprawie II W 241/23 na podstawie art. 5§ pkt 2 k.p.w. umorzył postępowanie w sprawie.

Orzeczenie to zaskarżone zostało zażaleniem Państwowej Inspekcji Pracy - Okręgowego Inspektoratu Pracy w Gdańsku, w którym podniesiono zarzut:

- obraży przepisów prawa materialnego, tj. art. 10 ust. 1 w zw. z art. 5 pkt 2 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu

w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 158 - dalej u.o.h.) poprzez błędną wykładnię – uznanie, że prowadzenie w placówce handlowej działalności w zakresie kultury nie wypełnia znamion wykroczenia powierzenia pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu w niedziele i święta wbrew zakazowi, podczas gdy prawidłowa wykładnia przepisów powinna polegać na przyjęciu, że dla korzystania z wyjątku od zakazu, o którym mowa w art. 5 u.o.h., określonego w art. 6 ust. 1 pkt 10 u.o.h. powyższe okoliczności nie są wystarczające, a wyjątek ten znajduje zastosowanie jedynie w przypadku, gdy placówka handlowa znajduje się w zakładzie prowadzącym działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki lub wypoczynku.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wejherowie.

Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z dnia 29 listopada 2023r. w sprawie V Kz 1728/23 utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy.

Kasację od tego orzeczenia wniósł Prokurator Generalny, który podniósł w niej zarzut:

- rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433§2 k.p.k. w zw. z art. 109§2 k.p.w. oraz art. 107§3 k.p.w. w zw. z art. 94§1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 32§2 i §5 k.p.w., polegającego na przeprowadzeniu nieprawidłowej kontroli odwoławczej, co skutkowało wydaniem przez Sąd Okręgowy niezasadnego orzeczenia utrzymującego w mocy zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego, mocą którego na podstawie art. 5§1 pkt 2 k.p.w. umorzono postępowanie w sprawie przeciwko M. S., obwinionemu o popełnienie dziesięciu czynów, każdorazowo kwalifikowanych z art 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, wobec uznania, iż zachowanie obwinionego nie wyczerpało ustawowych znamion zarzucanych mu wykroczeń, w wyniku niesłusznego podzielenia przez Sąd ad quem, wyrażonego przez Sąd meriti błędnego, rażąco naruszającego przepis art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, poglądu iż przedsiębiorcy wykonujący jednocześnie usługi w zakresie kultury są

uprawnieni do nieograniczonego cyt. ustawą handlu w dni objęte powszechnym zakazem, albowiem nie sposób twierdzić, że nie zostały spełnione wymogi określone w art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. tylko z tego powodu, że działalność handlowa jest prowadzona równolegle z działalnością kulturalną, skoro dla funkcjonowania „K. ” niezbędne jest otwarcie w całości placówki handlowej, podczas gdy należyta ocena podniesionego w zażaleniu oskarżyciela publicznego zarzutu oraz przywołanej na jego poparcie argumentacji wskazującej na obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, zwłaszcza w świetle rezultatu wykładni językowej tego przepisu dowodzącej, że zakaz handlu nie obowiązuje wprawdzie w placówkach handlowych, jednakże wyłącznie mieszczących się w zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku, winna prowadzić Sąd ad quem do konstatacji, iż zachowanie obwinionego, polegające na utworzeniu, na wyodrębnionej powierzchni sklepu prowadzonego pod szyldem I. „K. ” nie zniosło ustawowego zakazu powierzenia pracy w tzw. niehandlowe niedziele pracownikom tej placówki handlowej i realizowało znamiona wykroczeń z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, gdzie jednocześnie Sąd ad quem nie ustosunkował się w sposób należyty do takiego postąpienia i poprzestał jedynie na uznaniu, iż dokonana przez Sąd meriti wykładnia art. 6 ust. 1 pkt 10 cyt. ustawy jest prawidłowa, a w konsekwencji tego wskazana w zażaleniu oskarżyciela publicznego interpretacja przywołanej normy prawnej jest błędna.

Skarżący, podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Wejherowie i przekazanie sprawy temu Sądowi do rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut podniesiony w kasacji jest zasadny.

Jak wynika z uzasadnień obu postanowień, przyczyn przyjętej przez Sądy obu instancji interpretacji przepisów ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2018r.,

poz.305 ze zm.), upatrywać należy w błędnym odczytaniu treści art. 6 ust. 1 pkt 10 tego aktu normatywnego.

Ma rację skarżący, że wskazany powyżej przepis zawierający enumeratywnie wymienione wyjątki określające placówki nieobjęte zakazem handlu w niedzielę i święta należy odczytywać ściśle z jego literalnego brzmienia. Przepis ten określa, że omawiany zakaz nie obowiązuje: „*w placówkach handlowych w zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku*”. Nie są zatem objęte tym zakazem zakłady prowadzące działalność m in. w zakresie kultury, na których terenie znajdują się placówki handlowe. Na takie brzmienie tego przepisu jednoznacznie wskazuje brak rozdzielenia znakiem interpunkcyjnym (przecinkiem) pojęć – „placówka handlowa” i „zakład prowadzący działalność” oraz jednoznaczne wskazanie, że placówki te mają być częścią owych zakładów – **znajdować się w nich**. Dotyczy to zatem sklepików na terenie muzeów, teatrów, oper, stadionów, hal sportowych i innych tym podobnych obiektów wykonujących działalność z zakresu kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku.

Wykluczyć zatem należy, że przepis ów pozwala na odwrócenie omawianej sytuacji, a więc na wyłączenie zakazu w stosunku do placówek handlowych, na terenie których znajdują się zakłady prowadzące działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku. Spod działania zakazu nie są zatem wyłączone sklepy, centra handlowe, hale, które prowadzą działalność handlową i na terenie których znajdują się czytelnie, punkty biblioteczne, biura turystyczne, warsztaty naprawy sprzętu sportowego itp.

Nie można tu przyjąć, zwłaszcza za Sądem I instancji, że omawiany przepis nie zawiera żadnej gradacji co do tego, czy działalność w zakresie kultury ma stanowić przeważającą część działalności – jak przyjęto to w art. 6 ust 1 pkt 2 i 5 – 7 omawianej ustawy – co miałyby zdaniem tego Sądu wskazywać na to, że ustawodawca nie określił w tym przypadku, co ma być głównym zajęciem takiej placówki a co pobocznym. Na taką interpretację nie pozwala wykładnia systemowa – wszak przepis art. 6 u.o.h. jednoznacznie określa wyjątki od zasady zakazu handlu w niedzielę i święta. Zasadą zatem jest zakaz handlu, a wyjątki dotyczą nielicznych placówek, których funkcjonowanie wynika z konieczności dostępu

obywateli do ściśle reglamentowanych tą ustawą dóbr. Przede wszystkim zaś wykładnia językowa, przedstawiona powyżej, jednoznacznie wskazuje na podrzędność działalności handlowej wykonywanej przez zakłady prowadzące działalność w zakresie kultury itp.

Ma rację też skarżący i w tym, że Sąd Najwyższy dokonując wykładni omawianego przepisu prezentuje stabilne poglądy wyłożone już w wyroku z dnia 13 września 2023r. w sprawie o sygn. akt III KK 155/23, czy wyroku z dnia 16 listopada 2023r., sygn. akt I KK 346/23. W uzasadnieniu pierwszego z tych orzeczeń wskazano, że *„O zakładzie prowadzącym działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku można twierdzić wówczas, gdy zespół wyodrębnionych obiektów materialnych przedsiębiorstwa wiąże się z działalnością kulturalną, sportową, oświatową, turystyczną lub wypoczynkową. Nie można twierdzić, że prowadzenie działalności sportowej polegające na umieszczeniu określonych sprzętów do placówki handlowej czyni z niej „zakład prowadzący działalność sportową”.*

Zważywszy na przedstawioną wyżej argumentację zarzut podniesiony w kasacji należy uznać za zasadny.

Skutkiem powyższego było uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanie nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu I-instancyjnym.

W ponowionym procesie, na gruncie stanu faktycznego, który w niniejszej sprawie nie nasuwa istotniejszych wątpliwości, raz jeszcze przeanalizować należy argumenty prawne podnoszone przez strony procesu oraz mieć na względzie wywody przedstawione przez Sąd Najwyższy.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]

Jerzy Grubba

Kazimierz Klugiewicz

Jarosław Matras

